

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie z odwołania M. O.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 24 kwietnia 2024 r. w przedmiocie umorzenia postępowania w sprawie z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 22 sierpnia 2024 r.,

oddala odwołanie.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

UZASADNIENIE

Uchwałą z 24 kwietnia 2024 r., nr [...], działając na podstawie art. 41 w zw. z art. 45 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2021, poz. 269; dalej: „ustawa o KRS”), Krajowa Rada Sądownictwa (dalej także: „Rada” lub „KRS”) umorzyła postępowanie w sprawie z wniosku M. O. (dalej także: „Skarżący”) o ponowne rozpatrzenie sprawy rozstrzygniętej uchwałą nr [...] z

25 lipca 2018 r. w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągnącego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku.

W uzasadnieniu ww. uchwały wskazano m.in., że uchwałą nr [...] z 25 lipca 2018 r. Krajowa Rada Sądownictwa nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez M. O. – sędziego Sądu Okręgowego w T.

W piśmie z 29 lutego 2024 r. M. O. wniósł o ponowne rozpatrzenie sprawy i stwierdzenie, że do wydania uchwały nr [...] z 25 lipca 2018 r. doszło z naruszeniem prawa. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że okoliczność mająca stanowić podstawę wznowienia postępowania zaistniała w 2019 r., a on uzyskał wiedzę w tym zakresie dopiero „na przełomie lat 2023/2024”. Z pisma wynikało, że podstawę tę stanowiło przyznanie etatu sędziowskiego Sądowi Okręgowemu w T. (obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z 30 maja 2019 r. o wolnych stanowiskach sędziowskich) w okresie, gdy od kilku miesięcy Skarżący był już w stanie spoczynku.

W celu przygotowania sprawy do rozpatrzenia na posiedzeniu KRS Przewodniczący Rady wyznaczył zespół, zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b ustawy o KRS.

Podczas posiedzenia 8 kwietnia 2024 r. zespół członków KRS uznał jednogłośnie (4 głosy „za”), że rekomenduje Radzie umorzenie postępowania w sprawie z wniosku Skarżącego.

Jak wskazano dalej w uzasadnieniu uchwały, zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o KRS w przypadku ujawnienia nowych okoliczności Rada może z urzędu lub na wniosek uczestnika postępowania ponownie rozpatrzyć sprawę. Z kolei na podstawie art. 41 ustawy o KRS, Rada umarza postępowanie, jeśli podjęcie uchwały stało się zbędne lub niedopuszczalne.

Na posiedzeniu plenarnym 24 kwietnia 2024 r. Krajowa Rada Sądownictwa, po analizie zgromadzonej dokumentacji, podzielając stanowisko zespołu członków, stwierdziła, że w sprawie nie zachodzą nowe okoliczności w rozumieniu art. 45 ust. 1 ustawy o KRS. Po wszechstronnym rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy, Rada uznała, że nie występują tym samym podstawy do ponownego rozpatrzenia niniejszej sprawy.

Zgodnie z art. 69 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2024, poz. 334; dalej: „p.u.s.p.”), sędzia może zajmować stanowisko sędziego nie dłużej niż do ukończenia 70. roku życia. Rada stwierdziła, że M. O. w dniu składania wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (29 luty 2024 r.) miał już ukończone 70. lat (urodzony 2 stycznia 1954 r.), zatem podjęcie uchwały w przedmiocie złożonego przez niego wniosku należało uznać za niedopuszczalne.

W rezultacie, w trakcie posiedzenia 24 kwietnia 2024 r. Krajowa Rada Sądownictwa umorzyła postępowanie w przedmiocie wniosku Skarżącego (15 głosów „za”, przy 1 głosie „przeciw” i braku głosów „wstrzymujących się” – oddano ogółem 16 głosów).

Pismem z 31 maja 2024 r. M. O. złożył do Sądu Najwyższego odwołanie od ww. uchwały KRS, zaskarżając ją w całości. Przedmiotowemu rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 69 § 3 p.u.s.p. w zw. z art. 180 ust. 4 Konstytucji RP, przez przyjęcie, że wiek sędziego uniemożliwiający bycie sędzią czynnym zamyka prawo dochodzenia przed Radą ustalenia, iż uchwała Rady odmawiająca zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego po ukończeniu 65 roku życia, została wydana z obrazą prawa;

2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 41 ustawy o KRS, przez przyjęcie, iż zbędność lub niedopuszczalność uchwały może nastąpić bez uwzględnienia osobistych interesów osoby, której dotyczy, a wystarczający jest sam cel publiczny.

W oparciu o powyższe zarzuty – rozwinięte następnie w krótkim uzasadnieniu odwołania – Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały i orzeczenie, że uchwała Krajowej Rady Sądownictwa z 25 lipca 2018 r., nr [...], w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska sędziego przez M. O. została wydana z obrazą prawa, względnie o uchylenie w całości zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy Radzie do merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu, jako niezasadne.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o KRS, w przypadku ujawnienia nowych

okoliczności Rada może z urzędu lub na wniosek uczestnika postępowania ponownie rozpatrzyć sprawę. Powołany przepis umożliwia Radzie ponowne rozpatrzenie sprawy (z urzędu lub na wniosek uczestnika) w razie spełnienia jednej, ale koniecznej przesłanki, jaką jest ujawnienie nowych okoliczności (wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2012 r., III KRS 18/12). Sąd Najwyższy wskazywał, że unormowana przepisem art. 45 ust. 1 ustawy o KRS instytucja ponownego rozpatrzenia sprawy zbliżona jest do instytucji wznowienia postępowania, jednak wobec wyraźnego ustawowego wyłączenia stosowania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz braku odesłania do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa regulację art. 45 ustawy o KRS należy traktować jako odrębną od unormowań tychże aktów i zarazem kompleksową (wyrok Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III KRS 224/13).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że „nowe okoliczności”, o których stanowi art. 45 ust. 1 ustawy o KRS, to zarówno te, które istniały w trakcie poprzedniego rozpatrzenia sprawy, lecz nie były znane Radzie i uczestnikom postępowania, jak i okoliczności zaistniałe już po zakończeniu postępowania, a dotyczące istoty sprawy i mogące mieć wpływ na sposób jej rozstrzygnięcia (wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2012 r., III KRS 18/12; wyrok Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III KRS 224/13; postanowienie Sądu Najwyższego z 27 września 2019 r., I NO 133/19). Nie ulega wątpliwości, że Rada powinna analizować tego rodzaju przesłanki w powiązaniu z tymi, które знаła wcześniej. Tylko na tej podstawie jest bowiem w stanie zweryfikować, czy przesłanki powołane jako „nowe” mają faktycznie charakter nowości („nowych okoliczności”), jak również jakie mają one znaczenie (czy są istotne) w kontekście ponownego rozpatrzenia sprawy (wyroki Sądu Najwyższego: z 3 lutego 2021 r., I NKRS 7/21; z 6 kwietnia 2022 r., I NKRS 19/22; wyrok Sądu Najwyższego z 22 marca 2023 r., I NKRS 53/22).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym stwierdza, że Rada zasadnie nie uznała przywołanego przez Skarżącego obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 maja 2019 r. o wolnych stanowiskach sędziowskich (M.P. z 2019 r. poz. 479), gdzie w pkt. 13

wskazano, że zwolniono stanowisko sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Tarnobrzegu – za „nową okoliczność” w myśl art. 45 ust. 1 ustawy o KRS. Niezależnie od argumentu Skarżącego, że w piśmie z 11 grudnia 2018 r. Ministerstwo Sprawiedliwości przekazało Prezesowi Sądu Apelacyjnemu w Rzeszowie informację, że zwolniony po Skarżącym etat sędziowski został przeniesiony poza apelację rzeszowską, stwierdzić należy, że „następcze” (tj. dokonane już po wydaniu przez KRS uchwały o niewyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego) „przydzielenie” etatu do danego sądu nie może zostać uznane za istotne w kontekście ponownego rozpatrzenia sprawy.

W myśl art. 20a ust. 1 p.u.s.p., Minister Sprawiedliwości, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, przydziela nowe stanowiska sędziowskie oraz asesorskie poszczególnym sądom. Przedmiotową kompetencję Minister wykonuje samodzielnie, mając na uwadze dobro wymiaru sprawiedliwości. Gdyby każdorazowe przydzielenie nowego etatu sędziowskiego stanowiło „nową okoliczność”, o której mowa w art. 45 ust. 1 ustawy o KRS, to struktura kadry sędziowskiej mogłaby łatwo ulegać pewnym zaburzeniom. Wydając 25 lipca 2018 r. uchwałę nr [...] o niewyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez Skarżącego, Rada podejmowała decyzję w oparciu o stan faktyczny na dzień rozstrzygania. Późniejsze pismo Ministerstwa Sprawiedliwości (11 grudnia 2018 r.) i obwieszczenie Ministra (30 maja 2019 r.) nie mogą więc stanowić nowej, istotnej okoliczności skutkującej ponownym rozpatrzeniem sprawy.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia przez uchwałę KRS z 25 lipca 2018 r., nr [...], dóbr osobistych Skarżącego i żądania stwierdzenia, że uchwała ta została wydana z obrazą prawa („uchwała nr [...] z dn. 25 lipca 2018 r. skutkami dotknęła moich dóbr osobistych, jak dobre imię w zakresie uczciwości, sprawiedliwości, bezstronności itp. Chcę zaznaczyć, że spotkałem się z negatywną oceną mojego imienia po rozstrzygnięciu KRS z powołaniem się na opinie głoszone o sędziach w środkach przekazu” – s. 2 odwołania), Sąd Najwyższy wskazuje, że lektura uzasadnienia uchwały nr [...] nie daje najmniejszych podstaw do stwierdzenia, że Rada – nie wyrażając zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez M. O. – w jakikolwiek sposób naruszyła jego dobra osobiste. W przypadku innej oceny tego

zagadnienia przez Skarżącego, może on dochodzić ochrony swych praw na drodze cywilnoprawnej, natomiast w żaden sposób nie wpływa to na zasadność odwołania w sprawie niniejszej.

Mając wszystko powyższe na względzie, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

[SOP]

[ms]